

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวัดตัวแปรเพียงครั้งเดียว (One-shot Descriptive Study) และใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากร

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้คือ ชาวมุสลิมที่อาศัยอยู่ในชุมชนมุสลิม เขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร จำนวนประมาณ 58,000 คน (กรุงเทพมหานคร, สำนักงานเขตหนองจอก, 2540ก)

กลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มตัวอย่าง ได้ใช้วิธีแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) โดยดำเนินการสุ่มตัวอย่างเป็นขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนที่ 1 เป็นการเลือกชุมชนมุสลิมที่จะศึกษา จากชุมชนมุสลิมที่มีมัสยิดเป็นศูนย์กลางจำนวน 41 ชุมชน โดยการแบ่งชุมชนตามที่ตั้งของชุมชนออกเป็น 2 กลุ่ม (Stratified Random Sampling) คือ ชุมชนมุสลิมที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน และชุมชนมุสลิมที่ตั้งอยู่ไกลแหล่งชุมชน ทั้งนี้ ได้ใช้บริเวณสำนักงานเขตหนองจอกและตลาดเป็นศูนย์กลางแหล่งชุมชน ได้ผลดังนี้

1.1 ชุมชนมุสลิมที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน จำนวน 30 ชุมชน

1.2 ชุมชนมุสลิมที่ตั้งอยู่ไกลแหล่งชุมชน จำนวน 11 ชุมชน

2. ขั้นตอนที่ 2 เป็นการแบ่งชุมชนที่ได้แบ่งกลุ่มในขั้นตอนที่ 1 แล้วออกเป็นกลุ่มย่อยคือ ชุมชนที่มีจำนวนสัปบุรุษประจำมัสยิดมากกว่า 1,000 คนขึ้นไป และน้อยกว่า 1,000 คน ได้ผลดังนี้

2.1 ชุมชนมุสลิมที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน และมีจำนวนสัปบุรุษประจำมัสยิดมากกว่า 1,000 คนขึ้นไป จำนวน 8 ชุมชน

* ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก ค., หน้า 276.

** ดูเพิ่มเติมที่ภาคผนวก ค., หน้า 277.

2.1 ชุมชนมุสลิมที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน และมีจำนวนสัปบุรุษประจำมัสยิดมากกว่า 1,000 คนขึ้นไป จำนวน 8 ชุมชน

2.2 ชุมชนมุสลิมที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน และมีจำนวนสัปบุรุษประจำมัสยิดน้อยกว่า 1,000 คน จำนวน 22 ชุมชน

2.3 ชุมชนมุสลิมที่ตั้งอยู่ไกลแหล่งชุมชน และไม่มีจำนวนสัปบุรุษประจำมัสยิดมากกว่า 1,000 คนขึ้นไป จำนวน 1 ชุมชน

2.4 ชุมชนมุสลิมที่ตั้งอยู่ไกลแหล่งชุมชน และมีจำนวนสัปบุรุษประจำมัสยิดน้อยกว่า 1,000 คน จำนวน 10 ชุมชน

3. ขั้นตอนที่ 3 การหาจำนวนสัดส่วนของชุมชน โดยเลือกชุมชน 1 ใน 3 ของจำนวนชุมชนทั้ง 4 กลุ่ม ได้ผลดังนี้คือ

3.1 ชุมชนมุสลิมที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน และมีจำนวนสัปบุรุษประจำมัสยิดมากกว่า 1,000 คนขึ้นไป จำนวน 3 ชุมชน จากจำนวน 8 ชุมชน

3.2 ชุมชนมุสลิมที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน และมีจำนวนสัปบุรุษประจำมัสยิดน้อยกว่า 1,000 คน จำนวน 7 ชุมชน จากจำนวน 22 ชุมชน

3.3 ชุมชนมุสลิมที่ตั้งอยู่ไกลแหล่งชุมชน และไม่มีจำนวนสัปบุรุษประจำมัสยิดมากกว่า 1,000 คนขึ้นไป จำนวน 1 ชุมชน

3.4 ชุมชนมุสลิมที่ตั้งอยู่ไกลแหล่งชุมชน และมีจำนวนสัปบุรุษประจำมัสยิดน้อยกว่า 1,000 คน จำนวน 3 ชุมชน จากจำนวน 10 ชุมชน

4. กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีเปิดตารางสำเร็จ ที่ระดับความเชื่อมั่นในการเลือกตัวอย่าง 95% (วิเชียร เกตุสิงห์, 2537: 29) ได้ขนาดของกลุ่มตัวอย่างประมาณ 397 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

5. ขั้นตอนที่ 4 เลือกชุมชนที่จะศึกษาจากจำนวน 14 ชุมชนที่ได้แบ่งกลุ่มไว้แล้วในขั้นตอนที่ 3 โดยวิธีการสุ่มแบบอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้ผลดังนี้

5.1 ชุมชนที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน โดยมีจำนวนสัปปุรุสประจำมัสยิดมากกว่า 1,000 คนขึ้นไป จำนวน 3 ชุมชน ได้แก่

- ชุมชนมัสยิดดารุสนาอีม (สุหะร่าใหม่) แขวงหนองจอก
- ชุมชนมัสยิดอินคาร์ลมีนา แขวงกระทุ่มราย
- ชุมชนมัสยิดดารุสมุตะกิน แขวงโคกแฝด

5.2 ชุมชนที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน โดยมีจำนวนสัปปุรุสประจำมัสยิดน้อยกว่า 1,000 คน จำนวน 7 ชุมชน ได้แก่

- ชุมชนมัสยิดชะฮานุดดีน แขวงหนองจอก
- ชุมชนมัสยิดอว์เราะห์มาน แขวงหนองจอก
- ชุมชนมัสยิดนูรุลยะกิน แขวงกระทุ่มราย
- ชุมชนมัสยิดคอยรุตักวา แขวงโคกแฝด
- ชุมชนมัสยิดซอลิฮุลมุสลิมิน แขวงโคกแฝด
- ชุมชนมัสยิดนูรุลเอียะห์ซาน แขวงโคกแฝด
- ชุมชนมัสยิดดารุสมุฮิบีน แขวงคูฝั่งเหนือ

5.3 ชุมชนที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน โดยมีจำนวนสัปปุรุสประจำมัสยิดมากกว่า 1,000 คนขึ้นไป จำนวน 1 ชุมชน เนื่องจากมีเพียงชุมชนเดียวที่มีคุณสมบัติในกลุ่มนี้ ได้แก่ ชุมชนมัสยิดดารุสนาซีฮะห์ แขวงลำผักชี

5.4 ชุมชนที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน โดยมีจำนวนสัปปุรุสประจำมัสยิดน้อยกว่า 1,000 คน จำนวน 3 ชุมชน ได้แก่

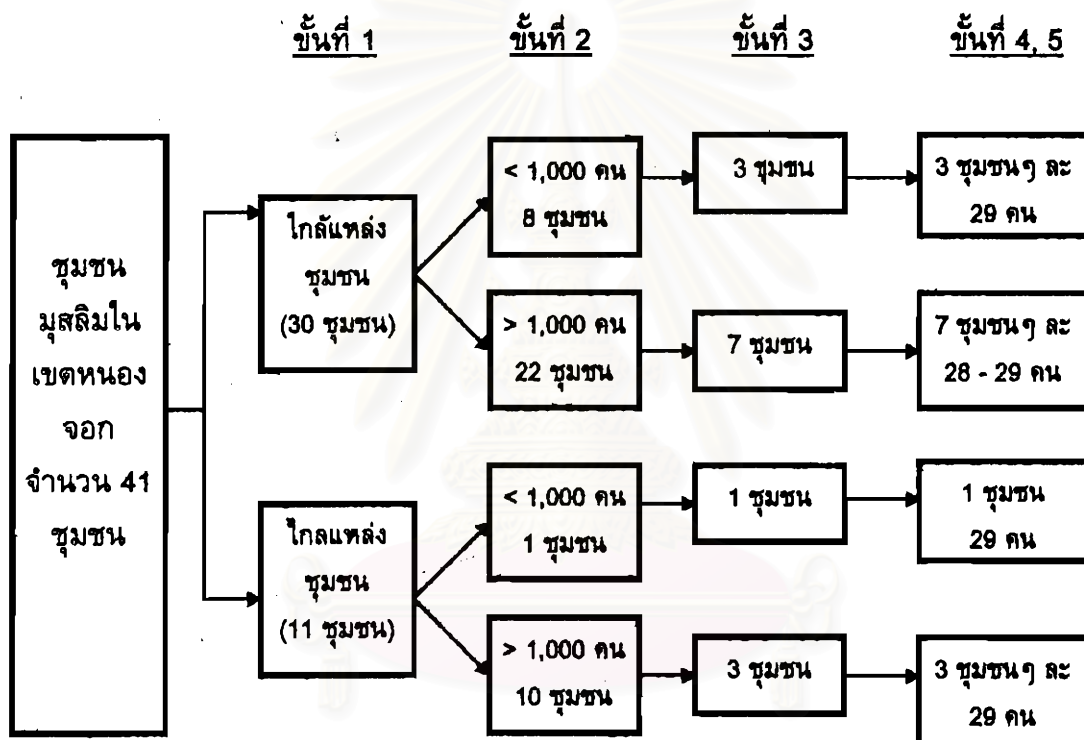
- ชุมชนมัสยิดดารุสฮาซันย แขวงคลองสิบ
- ชุมชนมัสยิดยาอูลอิกวาน แขวงลำด้อยตั้ง
- ชุมชนมัสยิดดารุสซอลิฮีน แขวงลำด้อยตั้ง

6. ขั้นตอนที่ 5 การเลือกกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชุมชนที่ได้มีการแบ่งกลุ่มและเลือกแล้ว โดยกำหนดจำนวนของกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชุมชนทั้ง 10 ชุมชน คือ ชาวชุมชนที่เป็นสัปปุรุสประจำมัสยิดของแต่ละชุมชนที่ศึกษา จำนวน 400 คน โดยแบ่งสัดส่วนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง ตามชุมชนที่ได้เลือกไว้แล้วชุมชนละเท่า ๆ กัน ได้ผลดังนี้

6.1 กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่อยู่ใกล้แหล่งชุมชน ทั้ง 10 ชุมชน จำนวน 284 คน โดยเฉลี่ยจำนวนกลุ่มตัวอย่างชุมชนละ 28 - 29 คน

6.2 กลุ่มตัวอย่างที่อาศัยอยู่ในชุมชนที่ตั้งอยู่ไกลแหล่งชุมชน ทั้ง 4 ชุมชน จำนวน 116 คน โดยเฉลี่ยจำนวนกลุ่มตัวอย่างชุมชนละ 29 คน

7. การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดในแต่ละชุมชน ใช้การสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental Sampling)

ภาพที่ 5 แสดงขั้นตอนการสุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 3 แสดงรายชื่อชุมชนที่ศึกษา ที่ตั้งและจำนวนกลุ่มตัวอย่าง
จำแนกตามกลุ่มของชุมชน

กลุ่มที่	ชื่อชุมชน	หมู่ / แขวง	จำนวนกลุ่ม ตัวอย่าง
1.	<u>ชุมชนที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน มีประชากรมากกว่า 1,000 คน</u>		
	1.1 ชุมชนมัสยิดคาร์ลนาอีม (สุเหร่าใหม่)	ม.9 หนองจอก	29 คน
	1.2 ชุมชนมัสยิดอินคาร์ลมีนา	ม.4 กระทุ่มราย	29 คน
	1.3 ชุมชนมัสยิดคาร์ลมุตตะกิน	ม.11 โคนแฝด	29 คน
2.	<u>ชุมชนที่ตั้งอยู่ใกล้แหล่งชุมชน มีประชากรน้อยกว่า 1,000 คน</u>		
	2.1 ชุมชนมัสยิดชะฮานุดดีน	ม. 5 หนองจอก	28 คน
	2.2 ชุมชนมัสยิดอรรเราะห์มาน	ม.13 หนองจอก	28 คน
	2.3 ชุมชนมัสยิดนูรุลยะกิน	ม. 7 กระทุ่มราย	28 คน
	2.4 ชุมชนมัสยิดคอยรุดตักวา	ม.5 โคนแฝด	29 คน
	2.5 ชุมชนมัสยิดซอลิฮุลมุสลิมิน	ม.6 โคนแฝด	28 คน
	2.6 ชุมชนมัสยิดนูรุลเอียะฮาน	ม.4 โคนแฝด	28 คน
2.7 ชุมชนมัสยิดคาร์ลมุฮิบีน	ม.8 คุ้มแห่งหนึ่ง	28 คน	
3.	<u>ชุมชนที่ตั้งอยู่ไกลแหล่งชุมชน มีประชากรมากกว่า 1,000 คน</u>		
	3.1 ชุมชนมัสยิดคาร์ลนาซีฮะห์	ม.8 ลำผักชี	29 คน
4.	<u>ชุมชนที่ตั้งอยู่ไกลแหล่งชุมชน มีประชากรน้อยกว่า 1,000 คน</u>		
	4.1 ชุมชนมัสยิดคาร์ลฮาซานัย	ม.11 คลองสิบ	29 คน
	4.2 ชุมชนมัสยิดยาลูอิกวาน	ม.6 ลำด้อยตั้ง	29 คน
	4.3 ชุมชนมัสยิดคาร์ลซอลิฮีน	ม.8 ลำด้อยตั้ง	29 คน
รวม	14 ชุมชน		400 คน

ที่มา : สถิติทะเบียนราษฎร เขตหนองจอก
สำนักงานเขตหนองจอก กรุงเทพมหานคร

สมมติฐานและตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

1. ชาวชุมชนที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีการรับรู้บทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่ามแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ : ลักษณะทางประชากรของชาวชุมชนมุสลิม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ความเป็นคนพื้นเพเดิมในชุมชน สถานภาพทางสังคมในชุมชน และพฤติกรรม

ตัวแปรตาม : การรับรู้บทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่าม ได้แก่ บทบาทที่เป็นข้อกำหนด บทบาทที่ปฏิบัติจริง คุณลักษณะ ความบ่อยครั้งในการพบปะกับอิหม่ามและการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม เนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับและช่องทางการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม

2. ชาวชุมชนมุสลิมที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีความคาดหวังในบทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่ามแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ : ลักษณะทางประชากรของชาวชุมชนมุสลิม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ความเป็นคนพื้นเพเดิมในชุมชน สถานภาพทางสังคมในชุมชน และพฤติกรรม

ตัวแปรตาม : ความคาดหวังในบทบาทของอิหม่าม ได้แก่ บทบาทที่ปฏิบัติจริง คุณลักษณะ ความบ่อยครั้งในการพบปะกับอิหม่ามและการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม เนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับและช่องทางการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม

3. ชาวชุมชนมุสลิมที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีความพึงพอใจบทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่ามแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ : ลักษณะทางประชากรของชาวชุมชนมุสลิม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ความเป็นคนพื้นเพเดิมในชุมชน สถานภาพทางสังคมในชุมชน และพฤติกรรม

ตัวแปรตาม : ความพึงพอใจบทบาทของอิหม่าม ได้แก่ บทบาทที่ปฏิบัติจริง คุณลักษณะ ความบ่อยครั้งในการพบปะกับอิหม่ามและการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม เนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับและช่องทางการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม

4. ชาวชุมชนมุสลิมที่มีลักษณะทางประชากรต่างกัน มีการยอมรับในความเป็นผู้นำของอิหม่ามแตกต่างกัน

ตัวแปรอิสระ : ลักษณะทางประชากรของชาวชุมชนมุสลิม ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ความเป็นคนพื้นเพเดิมในชุมชน สถานภาพทางสังคมในชุมชน และพฤติกรรม

ตัวแปรตาม : การยอมรับในความเป็นผู้นำของอิหม่าม

5. การรับรู้บทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่าม มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในบทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่าม

ตัวแปรอิสระ : การรับรู้บทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่าม ได้แก่ บทบาทที่เป็นข้อกำหนด บทบาทที่ปฏิบัติจริง คุณลักษณะ ความบ่อยครั้งในการพบปะกับอิหม่ามและการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม เนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับ และช่องทางการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม

ตัวแปรตาม : ความคาดหวังในบทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่าม ได้แก่ บทบาทที่ปฏิบัติจริง คุณลักษณะ ความบ่อยครั้งในการพบปะกับอิหม่ามและการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม เนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับและช่องทางการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม

6. การรับรู้บทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่าม มีความสัมพันธ์กับความพึงพอใจบทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่าม

ตัวแปรอิสระ : การรับรู้บทบาทของอิหม่าม ได้แก่ บทบาทที่เป็นข้อกำหนด บทบาทที่ปฏิบัติจริง คุณลักษณะ ความบ่อยครั้งในการพบปะกับอิหม่ามและการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม เนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับและช่องทางการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม

ตัวแปรตาม : ความพึงพอใจบทบาทของอิหม่าม ได้แก่ บทบาทที่ปฏิบัติจริง คุณลักษณะ การพบปะกับอิหม่าม การได้รับข่าวสารจากอิหม่าม เนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับและช่องทางการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม

7. การรับรู้บทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่าม มีความสัมพันธ์กับการยอมรับในความเป็นผู้นำของอิหม่ามของชาวชุมชนมุสลิม

ตัวแปรอิสระ : การรับรู้บทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่าม ได้แก่ บทบาทที่เป็นข้อกำหนด บทบาทที่ปฏิบัติจริง คุณลักษณะ ความบ่อยครั้งในการพบปะกับอิหม่ามและการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม เนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับและช่องทางการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม

ตัวแปรตาม : การยอมรับในความเป็นผู้นำของอิหม่าม

8. ความพึงพอใจบทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่าม มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในบทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่าม

ตัวแปรอิสระ : ความพึงพอใจบทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่าม ได้แก่ บทบาทที่ปฏิบัติจริง คุณลักษณะ ความบ่อยครั้งในการพบปะกับอิหม่ามและการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม เนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับและช่องทางการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม

ตัวแปรตาม : ความคาดหวังในบทบาทของอิหม่าม ได้แก่ บทบาทที่ปฏิบัติจริง คุณลักษณะ ความบ่อยครั้งในการพบปะกับอิหม่ามและการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม เนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับและช่องทางการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม

9. ความพึงพอใจบทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่าม มีความสัมพันธ์กับการยอมรับในความเป็นผู้นำของอิหม่าม

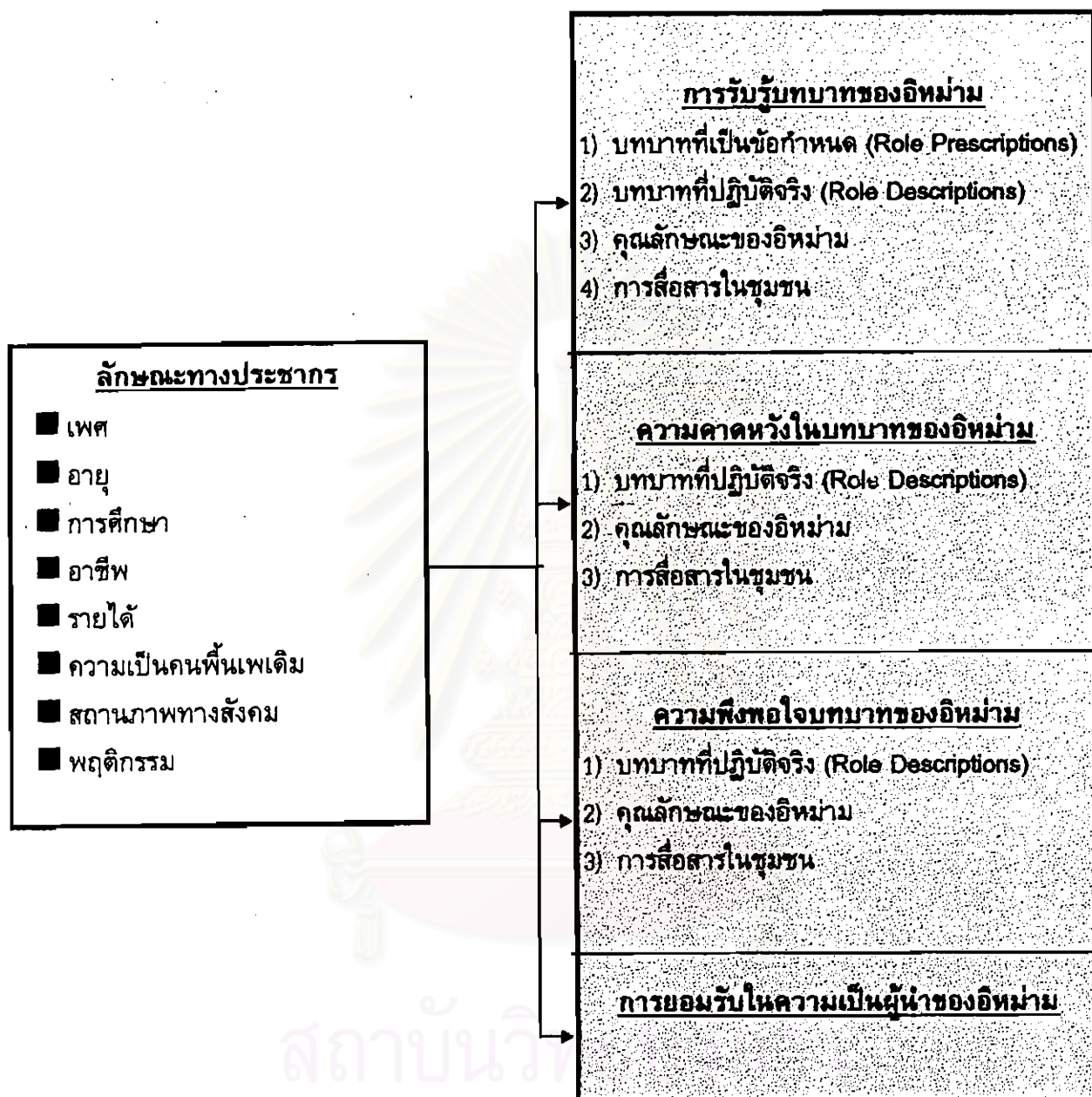
ตัวแปรอิสระ : ความพึงพอใจบทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่าม ได้แก่ บทบาทที่ปฏิบัติจริง คุณลักษณะ การพบปะกับอิหม่าม การได้รับข่าวสารจากอิหม่าม เนื้อหาของสารที่ได้รับ และช่องทางการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม

ตัวแปรตาม : การยอมรับในความเป็นผู้นำของอิหม่าม

10. ความคาดหวังในบทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่าม มีความสัมพันธ์กับการยอมรับในความเป็นผู้นำของอิหม่าม

ตัวแปรอิสระ : ความคาดหวังในบทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่าม ได้แก่ บทบาทที่ปฏิบัติจริง คุณลักษณะ ความบ่อยครั้งในการพบปะกับอิหม่ามและการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม เนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับและช่องทางการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม

ตัวแปรตาม : การยอมรับในความเป็นผู้นำของอิหม่าม

ภาพที่ 6

แสดงความสัมพันธ์ของตัวแปรต่าง ๆ ในสมมติฐาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่สร้างขึ้นโดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสารอ้างอิงเช่น ตำราด้านการวิจัย วิทยานิพนธ์และงานวิจัยต่าง ๆ เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิด (Open-ended Questionnaire) และชนิดปลายปิด (Close-ended Questionnaire) ได้แก่

ตอนที่ 1	ลักษณะทางประชากรของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ อายุ การศึกษา อาชีพ รายได้ ความเป็นคนพื้นเพเดิมในชุมชน สถานภาพทางสังคมในชุมชน และพฤติกรรม ตั้งแต่ข้อ 1 - 17 จำนวน 17 ข้อ
ตอนที่ 2	การรับรู้บทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่าม ตั้งแต่ข้อ 18 - 23, 25 - 27 (ตารางที่ 1) จำนวน 9 ข้อ
ตอนที่ 3	ความคาดหวังในบทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่าม ตั้งแต่ข้อ 29 - 34 จำนวน 6 ข้อ
ตอนที่ 4	ความพึงพอใจบทบาทของอิหม่ามในการพัฒนาชุมชน ตั้งแต่ข้อ 20 - 21, 24, 26 - 28 (ตารางที่ 2) จำนวน 6 ข้อ
ตอนที่ 5	การยอมรับในความเป็นผู้นำของอิหม่าม ข้อ 35 จำนวน 1 ข้อ

การทดสอบเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ทั้งในด้านการสื่อสารและการวิจัย เป็นผู้ตรวจสอบความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Expert judge) และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้ ให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไข เพิ่มเติมเพื่อนำไปสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลจริง

2. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขปรับปรุงแล้ว ไปทดสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดสอบกับประชาชนที่อยู่ในชุมชนมุสลิมอัล-ฮาดีย์ (สามแยกท่าไข่) แขวงกระทู้มราย ซึ่งเป็นชุมชนมุสลิมในพื้นที่เขตหนองจอก ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน นำมาหาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือตามสูตรของ Cronbach คือ Coefficient Alpha ด้วยโปรแกรม SPSS/FW ได้ผลความเชื่อถือได้ตามตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

- (1) การรับรู้บทบาทที่ปฏิบัติจริงของอิหม่าม (ข้อที่ 20) จำนวน 15 ข้อย่อย
ค่าความเชื่อถือได้ $\alpha = .816$
- (2) การรับรู้คุณลักษณะของอิหม่าม (ข้อที่ 21, ตารางที่ 1) จำนวน 16 ข้อย่อย
ค่าความเชื่อถือได้ $\alpha = .915$
- (3) การรับรู้เนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับจากอิหม่าม (ข้อที่ 26, ตารางที่ 1)
จำนวน 7 ข้อย่อย ค่าความเชื่อถือได้ $\alpha = .577$
- (4) การรับรู้ช่องทางการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม (ข้อที่ 27, ตารางที่ 1)
จำนวน 8 ข้อย่อย ค่าความเชื่อถือได้ $\alpha = .769$
- (5) ความพึงพอใจบทบาทที่ปฏิบัติจริงของอิหม่าม (ข้อที่ 20, ตารางที่ 2)
จำนวน 15 ข้อย่อย ค่าความเชื่อถือได้ $\alpha = .871$
- (6) ความพึงพอใจคุณลักษณะของอิหม่าม (ข้อที่ 21, ตารางที่ 2) จำนวน 16 ข้อย่อย
ค่าความเชื่อถือได้ $\alpha = .921$
- (7) ความพึงพอใจในเนื้อหาของข่าวสารที่ได้รับจากอิหม่าม (ข้อที่ 26, ตารางที่ 2)
จำนวน 7 ข้อย่อย ค่าความเชื่อถือได้ $\alpha = .799$
- (8) ความพึงพอใจในช่องทางการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม (ข้อที่ 27, ตารางที่ 2)
จำนวน 8 ข้อย่อย ค่าความเชื่อถือได้ $\alpha = .791$
- (9) ความคาดหวังในบทบาทที่ปฏิบัติจริง (ข้อที่ 29) จำนวน 15 ข้อย่อย
ค่าความเชื่อถือได้ $\alpha = .870$
- (10) การยอมรับในความเป็นผู้นำของอิหม่าม (ข้อที่ 35) จำนวน 14 ข้อย่อย
ค่าความเชื่อถือได้ $\alpha = .730$

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยและผู้ช่วยได้เก็บรวบรวมข้อมูลโดยแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ตามแบบสอบถาม ในกรณีที่ผู้ตอบไม่สามารถตอบแบบสอบถามได้เอง และแจกแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างตอบเอง ในกรณีที่สามารถตอบได้เอง โดยเริ่มเก็บข้อมูลตั้งแต่ปลายเดือนธันวาคม 2540 ถึงปลายเดือนมกราคม 2541

เกณฑ์การให้คะแนนตัวแปร

1. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไป กำหนดค่าคะแนนดังนี้

ทุกวันหรือประมาณสัปดาห์ละ 5 - 6 ครั้ง	ให้ 5 คะแนน
สัปดาห์ละ 3 - 4 ครั้ง	ให้ 4 คะแนน
สัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้ง	ให้ 3 คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ไม่เคยติดตามเลย	ให้ 1 คะแนน

แปรผลค่าคะแนนออกเป็นช่วง และให้ความหมายของค่าคะแนนดังนี้

พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร สูงมาก	4.50 - 5.00
พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร สูง	3.50 - 4.49
พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ปานกลาง	2.50 - 3.49
พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ต่ำ	1.50 - 2.49
พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร ต่ำมาก	1.00 - 1.49

2. การไปละหมาดที่มีสยิด กำหนดค่าคะแนนดังนี้

ทุกวันหรือประมาณสัปดาห์ละ 5 - 6 วัน	ให้ 5 คะแนน
สัปดาห์ละ 3 - 4 วัน	ให้ 4 คะแนน
ทุกวันศุกร์หรือประมาณสัปดาห์ละ 1 - 2 วัน	ให้ 3 คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ไม่เคยไป	ให้ 1 คะแนน

แปรผลค่าคะแนนออกเป็นช่วง และให้ความหมายของค่าคะแนนดังนี้

ไปละหมาดที่มีสยิด บ่อยมากที่สุด	4.50 - 5.00
ไปละหมาดที่มีสยิด บ่อยมาก	3.50 - 4.49
ไปละหมาดที่มีสยิด บ่อยปานกลาง	2.50 - 3.49
ไปละหมาดที่มีสยิด บ่อยน้อย	1.50 - 2.49
ไปละหมาดที่มีสยิด บ่อยน้อยที่สุด	1.00 - 1.49

3. การเข้าร่วมกิจกรรมในชุมชน มีข้อคำถาม 8 ข้อ แบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ด้วยสูตร $\bar{X} \pm 0.5 \text{ S.D.}$ ดังนี้

ระดับสูง	= 5 - 8 คะแนน
ระดับปานกลาง	= 2 - 4 คะแนน
ระดับต่ำ	= 0 - 1 คะแนน

4. การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีข้อคำถาม 7 ข้อ แบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับสูง = 5 - 7 คะแนน

ระดับปานกลาง = 2 - 4 คะแนน

ระดับต่ำ = 0 - 1 คะแนน

5. ความเข้าใจในความหมายของการพัฒนาชุมชน มีข้อคำถาม 8 ข้อ แบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับสูง = 8 คะแนน

ระดับปานกลาง = 6 - 7 คะแนน

ระดับต่ำ = 0 - 5 คะแนน

6. การรับรู้บทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่าม ได้แก่

6.1 การรับรู้บทบาทที่เป็นข้อกำหนด มีข้อคำถามจำนวน 11 ข้อ แบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับสูง = 9 - 11 คะแนน

ระดับปานกลาง = 6 - 8 คะแนน

ระดับต่ำ = 0 - 5 คะแนน

6.2 การรับรู้บทบาทที่ปฏิบัติจริง โดยกำหนดค่าคะแนนดังนี้

บทบาทที่คิดว่าปฏิบัติจริง ให้ 2 คะแนน

ไม่แน่ใจ ให้ 1 คะแนน

บทบาทที่คิดว่าไม่ได้ปฏิบัติจริง ให้ 0 คะแนน

โดยแบ่งคะแนนออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

ระดับสูง = 2.57 - 3.00

ระดับปานกลาง = 2.17 - 2.56

ระดับต่ำ = 1.00 - 2.16

6.3 การรับรู้คุณลักษณะของอิหม่าม กำหนดค่าคะแนนดังนี้

มั่นใจว่ามีมากที่สุด ให้ 5 คะแนน

มั่นใจว่ามีมาก ให้ 4 คะแนน

มั่นใจว่ามีปานกลาง ให้ 3 คะแนน

มั่นใจว่ามีน้อย ให้ 2 คะแนน

มั่นใจว่ามีน้อยที่สุด ให้ 1 คะแนน

แปรผลค่าคะแนนออกเป็นช่วง และให้ความหมายของค่าคะแนนดังนี้

ระดับสูงมาก	4.50 - 5.00
ระดับสูง	3.50 - 4.49
ระดับปานกลาง	2.50 - 3.49
ระดับต่ำ	1.50 - 2.49
ระดับต่ำมาก	1.00 - 1.49

6.4 ความบ่อยครั้งในการพบปะกับอิหม่าม และการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม กำหนดค่าคะแนนดังนี้

บ่อยมาก	ให้ 5 คะแนน
บ่อย	ให้ 4 คะแนน
ค่อนข้างบ่อย	ให้ 3 คะแนน
นาน ๆ ครั้ง	ให้ 2 คะแนน
ไม่เคยพบ	ให้ 1 คะแนน

แปรผลค่าคะแนนออกเป็นช่วง และให้ความหมายของค่าคะแนนดังนี้

ระดับสูงมาก	4.50 - 5.00
ระดับสูง	3.50 - 4.49
ระดับปานกลาง	2.50 - 3.49
ระดับต่ำ	1.50 - 2.49
ระดับต่ำมาก	1.00 - 1.49

7. ความคาดหวังในบทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่าม ได้แก่

7.1 ความคาดหวังในบทบาทที่ปฏิบัติจริง

อยากให้ปฏิบัติมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
อยากให้ปฏิบัติมาก	ให้ 4 คะแนน
อยากให้ปฏิบัติปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
อยากให้ปฏิบัติน้อย	ให้ 2 คะแนน
อยากให้ปฏิบัติน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

แปรผลค่าคะแนนออกเป็นช่วง และให้ความหมายของค่าคะแนนดังนี้

ระดับสูงมาก	4.50 - 5.00
ระดับสูง	3.50 - 4.49
ระดับปานกลาง	2.50 - 3.49
ระดับต่ำ	1.50 - 2.49
ระดับต่ำมาก	1.00 - 1.49

7.2 ความคาดหวังในความบ่อยครั้งในการพบปะกับอิหม่าม และการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม กำหนดค่าคะแนนดังนี้

อย่างน้อยสัปดาห์ละ 1 ครั้ง	ให้ 6 คะแนน
อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	ให้ 5 คะแนน
ประมาณ 2-3 เดือนต่อครั้ง	ให้ 4 คะแนน
ประมาณ 4-6 เดือนต่อครั้ง	ให้ 3 คะแนน
มากกว่า 6 เดือนต่อครั้ง	ให้ 2 คะแนน
เมื่อใดก็ได้	ให้ 1 คะแนน

8. ความพึงพอใจบทบาทในการพัฒนาชุมชนของอิหม่าม ได้แก่

8.1 ความพึงพอใจบทบาทที่ปฏิบัติจริง

พอใจมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
พอใจมาก	ให้ 4 คะแนน
พอใจปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
พอใจน้อย	ให้ 2 คะแนน
พอใจน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

แปรผลค่าคะแนนออกเป็นช่วง และให้ความหมายของค่าคะแนนดังนี้

ระดับสูงมาก	4.50 - 5.00
ระดับสูง	3.50 - 4.49
ระดับปานกลาง	2.50 - 3.49
ระดับต่ำ	1.50 - 2.49
ระดับต่ำมาก	1.00 - 1.49

8.2 ความพึงพอใจคุณลักษณะของอิหม่าม

พอใจมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
พอใจมาก	ให้ 4 คะแนน
พอใจปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
พอใจน้อย	ให้ 2 คะแนน
พอใจน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

แปรผลค่าคะแนนออกเป็นช่วง และให้ความหมายของค่าคะแนนดังนี้

ระดับสูงมาก	4.50 - 5.00
ระดับสูง	3.50 - 4.49
ระดับปานกลาง	2.50 - 3.49
ระดับต่ำ	1.50 - 2.49
ระดับต่ำมาก	1.00 - 1.49

8.3 ความพึงพอใจในการพบปะกับอิหม่าม

พอใจมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
พอใจมาก	ให้ 4 คะแนน
พอใจปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
พอใจน้อย	ให้ 2 คะแนน
พอใจน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

แปรผลค่าคะแนนออกเป็นช่วง และให้ความหมายของค่าคะแนนดังนี้

ระดับสูงมาก	4.50 - 5.00
ระดับสูง	3.50 - 4.49
ระดับปานกลาง	2.50 - 3.49
ระดับต่ำ	1.50 - 2.49
ระดับต่ำมาก	1.00 - 1.49

8.4 ความพึงพอใจในการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม

เพียงพอมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
เพียงพอมาก	ให้ 4 คะแนน
เพียงพอปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
เพียงพอน้อย	ให้ 2 คะแนน
เพียงพอน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

แปรผลค่าคะแนนออกเป็นช่วง และให้ความหมายของค่าคะแนนดังนี้

ระดับสูงมาก	4.50 - 5.00
ระดับสูง	3.50 - 4.49
ระดับปานกลาง	2.50 - 3.49
ระดับต่ำ	1.50 - 2.49
ระดับต่ำมาก	1.00 - 1.49

8.5 ความพึงพอใจในเนื้อหาของสารที่ได้รับ และช่องทางการได้รับข่าวสารจากอิหม่าม

พอใจมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
พอใจมาก	ให้ 4 คะแนน
พอใจปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
พอใจน้อย	ให้ 2 คะแนน
พอใจน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

แปรผลค่าคะแนนออกเป็นช่วง และให้ความหมายของค่าคะแนนดังนี้

ระดับสูงมาก	4.50 - 5.00
ระดับสูง	3.50 - 4.49
ระดับปานกลาง	2.50 - 3.49
ระดับต่ำ	1.50 - 2.49
ระดับต่ำมาก	1.00 - 1.49

10. การยอมรับในความเป็นผู้นำของอิหม่าม

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 5 คะแนน
เห็นด้วย	ให้ 4 คะแนน
ไม่แน่ใจ	ให้ 3 คะแนน
ไม่เห็นด้วย	ให้ 2 คะแนน
ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	ให้ 1 คะแนน

แปรผลค่าคะแนนออกเป็นช่วง และให้ความหมายของค่าคะแนนดังนี้

ระดับสูงมาก	4.50 - 5.00
ระดับสูง	3.50 - 4.49
ระดับปานกลาง	2.50 - 3.49
ระดับต่ำ	1.50 - 2.49
ระดับต่ำมาก	1.00 - 1.49

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW (Statistical Package for the Social Sciences/ For Windows) โดยวิธีการทางสถิติดังนี้

1. การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

2. การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Statistics) วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระและตัวแปรตาม โดยการหาความสัมพันธ์ โดยใช้สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และหาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยของตัวแปรโดยใช้ t-test แบบกรณีสองกลุ่มอิสระ (Independent Samples) การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way ANOVA) และการทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ของ Scheffe